

Verborgenen werelden ~ Dwang, misbruik en risico's

Wanneer seks tegen vergoeding van meerderjarigen met minderjarigen gelijkgesteld wordt met seksueel misbruik, dan zijn alle geïnterviewde jongens hier slachtoffer van geweest, want zij hebben immers allemaal hun eerste betaalde seks voor hun 18e jaar gehad. En indien onder seksueel misbruik wordt verstaan: als minderjarige seks hebben - al dan niet tegen vergoeding - met een meerderjarige of met een minderjarige die minstens vijf jaar ouder was, ook dan zijn alle respondenten slachtoffer van seksueel misbruik geweest. In dit hoofdstuk nemen we een andere insteek en richten we ons primair op de beleving van de jongens. Eerst bespreken we in hoeverre zij seksuele handelingen tegen hun zin hebben verricht en daarna gaan we voor seks tegen vergoeding in op hun ervaringen met dwang, geweld en onveilige seks.

10.1 Seks tegen je zin

Krap de helft van de geïnterviewde jongens ($19/44 = 43\%$) heeft seksuele handelingen tegen zijn zin verricht, dat wil zeggen seksuele handelingen die zij niet konden weigeren vanwege het machtsoverwicht van de ander. In de meeste gevallen waren zij de eerste keer minderjarig. Soms gebeurde het één of twee keer, in andere gevallen vaker tot frequent. Eén van de jongens, Rachid (21 jaar), werd als kind seksueel misbruikt door zijn vader.

“Tussen mijn vijfde en negende jaar heeft mijn vader anale seks met me gehad. Ik moest hem ook pijpen. Hij heeft me vernederd. Ik moest homofilms van hem zien. Als ik niet deed wat hij wilde, sloeg hij me. Het werd dan echt SM. Hij filmde me ook terwijl ik vastgebonden zat op een stoel. Nadat we naar Nederland kwamen, ging het nog een tijdje door. Mijn vader was een psycho, mijn moeder wist ervan. Op den duur werd de grond onder zijn voeten te heet. Volgens mijn tante is de buurman mijn redding geweest. Hij hoorde dat ik me verzette om vastgebonden te worden.” (Rachid, 21 jaar)

Rachid is ook de enige jongen bij wie het een familielid betrof. Het seksuele misbruik van Rachid vond plaats in het buitenland, net als bijvoorbeeld bij

Ronaldo (18 jaar), die er het volgende over vertelt.

“Het was carnaval in het dorp waar we toen woonden (in Latijns-Amerika). Ik was twaalf, nieuwsgierig en wist dat ergens een gay bar was. Natuurlijk had ik nooit moeten gaan, maar ik ben gegaan. Ik was absoluut de jongste daar en iedereen zat aan me. Toen hebben twee mannen het met me gedaan. Ik denk dat ze rond de achttien waren. Ze bedreigden me, één had een pistool en een groot mes bij zich. Ik kreeg 6000 peso's. Het is daarna nog vaker gebeurd. Meestal zaten er zo'n twee weken tussen. Natuurlijk ging ik niet uit mezelf naar die bar, maar ze hebben me gechanteerd en bedreigd. Kwamen met de auto langsrijden. Ze kenden mijn familie. Ze zeiden: 'we maken je familie af of zetten jullie haciënda in de fik'. Kort daarop verhuisden we naar Nederland. De laatste keer gebeurde op m'n dertiende. Toen was ik weer even terug in mijn eigen land. Het waren andere mannen, maar ze waren weer met z'n tweeën. Nu hadden ze alleen een pistool bij zich. Ze hebben het alle twee met me gedaan. Zij waren wat ouder, ik denk 22 of 23 jaar. Het was best eng. Als ze in mijn land ergens mee dreigen, doen ze het ook echt. Toen ik net in Nederland was, was ik telkens heel bang. Ik ben toen naar een psycholoog geweest. Die heb ik het toen verteld. Maar ik vond die therapie niks, dus ben er snel weer mee gestopt.” (Ronaldo, 18 jaar)

Bij Rachid begon het seksuele misbruik toen hij vijf jaar was en Ronaldo kreeg er op 12-jarige leeftijd voor het eerst mee te maken. Drie andere respondenten hadden (voor het eerst) seks tegen hun zin toen zij respectievelijk 8, 9 en 10 jaar waren. In totaal zijn er dus vijf jongens (11%) die op zeer jonge leeftijd seks tegen hun zin hadden - en in alle gevallen waren er volwassenen bij betrokken. Van de andere jongens die ervaring hebben met seks tegen hun zin waren er twee bij de eerste keer 15 jaar, bij acht gebeurde het op hun 16e jaar, bij drie op hun 17e en bij één op zijn 19e.

“Ik was 17 en ik had een man van ongeveer 47 jaar leren kennen via internet. Ik had beltegoed nodig en hij beloofde me 20 euro. Het gebeurde buiten in een weiland bij een bosje. Hij was vies en oud en woonde in de buurt. Toen ik het daarna niet meer met hem wilde doen, dreigde hij dat hij een bord zou ophangen in de supermarkt met daarop dat ik homo was. Toen heb ik toch nog een keer met hem afgesproken. De volgende keer was afgelopen Koninginnedag. Ik kwam een leuke man tegen, hij was zo rond de 35, ik was net 19. We hadden afgesproken dat ik hem zou nemen, maar ik was heel dronken en bij hem thuis begon hij me ineens te neuken. Ik begon te schreeuwen, maar hij hield me stevig vast. Het is

toen ook zonder condoom gebeurd. En vorige week ben ik bijna verkracht. Ik laat me niet nemen, maar deze man greep me met al z'n spierkracht vast.” (Ismaël, 19 jaar)

10.2 Onder druk gezet bij betaalde seks

In totaal zeggen zes respondenten (14%) dat zij wel eens onder druk zijn gezet om seks tegen vergoeding te 'leveren'. De eerste keer dat de zojuist geciteerde Ismaël seks tegen zijn zin had, was hem een financiële vergoeding beloofd. Ook de eerdergenoemde Ronaldo kreeg er geld voor, hoewel zijn insteek niet was om seks tegen betaling te hebben. Andersom zijn er jongens die wel verwachtten betaald te worden, maar geen geld kregen. Zo kwam Johnny op 18-jarige leeftijd onbedoeld in contact met een pooier die hem chanteerde en tot prostitutie dwong.

“Ik werd gedwongen om in een privéhuus te werken. Daar deden zij ook aan illegale escort. Het begon na een date met een oudere man die mij uit eten en drinken nam. Een stoere man met een dikke auto die alles voor me wilde betalen. Maar aan het eind van de avond vroeg hij opeens hoe ik dat geld terug zou gaan betalen. Ik werd bedreigd en durfde geen kant op. Ik woonde een tijd in zijn huis, waar ook klanten kwamen, maar meestal werd ik door een chauffeur naar de klant gebracht. Ik mocht nooit ergens alleen naar toe. Soms ging ik met die pooier uit en moest dan zonder op te vallen klanten oppikken in cafés. In het begin durfde ik niet weg te lopen, want ik was bang voor die man. Maar op een ochtend greep ik mijn kans en vluchtte via de achtertuin naar het station. Ik nam de trein naar een andere stad en dook daar onder. Gelukkig heb ik nooit meer wat van hem gehoord.” (Johnny, 19 jaar)

10.3 Geweld bij betaalde seks

Bijna een op de drie geïnterviewde jongens (13; 30%) heeft in het kader van seks tegen vergoeding wel eens te maken gehad met (dreiging met) geweld. Meestal beperkt het zich tot verbale conflicten over de betaling of over seksuele handelingen die de klant wenst, maar de jongen niet wil. Maar bijvoorbeeld Viktor (19 jaar) heeft wel eens een klant gehad die bij SM seks wilde domineren en dat “veel te hard” deed. En Eef (19 jaar) is wel eens fysiek bedreigd door een klant, maar dat was snel over omdat vrienden het voor hem opnamen. Over het algemeen leren de jongens van zulke ervaringen en nemen zij in het vervolg voorzorgsmaatregelen. Zo heeft Halim (18 jaar) wel eens klappen opgelopen in het park en sindsdien heeft hij daar geen betaalde seks meer. Alleen Necdet (20 jaar) heeft nog regelmatig conflicten met klanten, maar dat komt niet in het minst

omdat hijzelf ook losse handjes heeft.

10.4 Seks zonder condoom

Klanten die seks zonder condoom willen, vormen bepaald geen uitzondering. Slechts vijf respondenten (11%) hebben hier nog nooit mee te maken gehad. De jongens doen niet moeilijk over condooms bij masturbatie en sommigen zijn ook bereid om orale seks met hun klanten te hebben zonder daar een condoom bij te gebruiken. Ismaël (19 jaar) vertelt zelfs met enige trots dat hij de nacht voorafgaand aan het interview nog klaargekomen is in de mond van een klant. Maar voor actieve orale seks zonder condoom is hij, net als de meeste andere jongens, absoluut niet te porren. Klanten die dat toch willen, worden over het algemeen resoluut geweigerd - en dat geldt nog sterker en meer uitgesproken voor anale seks zonder condoom, of dat nu actief of passief is.

“Of ze doen een condoom om, of het houdt op. Eén keer ben ik gewoon weggegaan.” (Robbert, 20 jaar)

Toch zijn er jongens die wel eens betaalde anale seks zonder condoom hebben of hebben gehad. Soms gebeurt dat onder aandrang of druk van klanten. Zo bekennt Fred (18 jaar) dat het in het begin wel gebeurde, maar nu niet meer. En Elvis (18 jaar) stelt zich nog steeds nogal gelaten op:

“Ja, soms gebeurt het gewoon. Wat kan je doen?” (Elvis, 18 jaar)

Maar er zijn ook jongens die uit zichzelf afzien van condoomgebruik. Julian (21 jaar) bijvoorbeeld is niet altijd consequent. En Erik (20 jaar) geeft onomwonden toe dat hij soms zelf seksueel te opgewonden is om een condoom te gebruiken:

“Het liefste doe ik het veilig, maar zonder condoom is natuurlijk lekkerder.” (Julian, 21 jaar)

“Ik doe het wel eens zonder. Dan ben ik zo geil en dan is een condoom te veel gedoe.” (Erik, 20 jaar)

10.5 Conclusie

De mate waarin de respondenten ervaring hebben met seksueel misbruik is afhankelijk van hoe dit gedefinieerd wordt. In brede zin zijn ze allemaal slachtoffer geweest van seksueel misbruik en dwang, want allemaal hebben ze als minderjarige seks gehad met iemand ‘met machtoverwicht’ (een volwassene of

een minstens vijf jaar oudere minderjarige) en ook hebben ze allemaal voor hun 18e jaar seks tegen vergoeding gehad.

De jongens zelf beschouwen deze ervaringen niet altijd als seksueel misbruik. Toch blijkt dat zij ook in hun eigen beleving wel vaak te maken hebben gekregen met seksueel misbruik en dwang. Bijna de helft heeft minstens één keer seks tegen zijn zin gehad. Lang niet altijd was dit in het kader van seks tegen vergoeding, maar het tekent wel de risico's waaraan deze jongens blootgesteld zijn (geweest). Dit temeer daar bijna één op de drie respondenten bij seks tegen vergoeding wel eens te maken heeft gehad met verbaal of (dreiging met) fysiek geweld. Weliswaar mondt dit niet altijd uit in ongewenste seks. Bovendien leren ze vaak van zulke ervaringen en nemen zij in het vervolg voorzorgsmaatregelen, maar die bieden geen volledige vrijwaring van geweld. Bovenal vereist jongensprostitutie onderhandelingsvaardigheden, want klanten die onveilige seks willen, vormen bepaald geen uitzondering.

Vooraf bij orale, maar ook wel bij anale seks gebruiken niet alle jongensprostitués consequent een condoom. Het kan zijn dat dit op wens van of onder druk van klanten achterwege wordt gelaten, maar er zijn ook jongens die hier zelf de hand mee lichten. Vanuit het perspectief van (volks)gezondheid is dan ook meer aandacht nodig voor bewustwording bij jongensprostitués van de risico's op hiv en andere soa's.

LITERATUUR

Allen D.M. (1980) *Young Male Prostitutes: A Psychosocial Study*. *Archives of Sexual Behavior* 9(5): 399-426.

Bijleveld C. & Hendriks J. (2007) Gezin en seksueel misbruik. Overdracht van ouderschap en slachtofferschap van seksueel misbruik. *Tijdschrift voor Criminologie* 49(2):123-136.

Bovenkerk F, Komen M. & Yeşilgöz Y. (eds.) (2003) *Multiculturaliteit in de strafrechtspleging*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.

Buijs L., Hekma G. & Duyvendak J.W. (2009) *Als ze maar van me afblijven. Een onderzoek naar antihomoseksueel geweld in Amsterdam*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Cusick L. (2002) Youth Prostitution: A Literature Review. *Child Abuse Review* 11(4): 230-251.

Daalder A. & Essers A. (2003) Seksuele delicten in Nederland. *Tijdschrift voor Criminologie* 45(4):354-368.

- Diepenmaat A.C.M., Wal M.F. van der, Cuijpers P. & Hirasing R.A. (2006) Etnische verschillen in ongewenste ervaringen bij Nederlandse adolescenten. *TSG Tijdschrift voor Gezondheidswetenschappen* 83 (3): 51.
- Donker A., Kleemans E., Laan P. van der & Nieuwbeerta, P. (2004) Ontwikkelings- en levensloop-criminologie in vogelvlucht. *Tijdschrift voor Criminologie* 46(4):322-329.
- Edwards J.M., Iritani B.J. & Hallfors D.D. (2006) Prevalence and correlates of exchanging sex for drugs or money among adolescents in the United States. *Sexually transmitted infections* 82(5): 354-358.
- Gelder P. van (1998) *Kwetsbaar, kleurig en schaduwrijk. Jongens in de prostitutie: een verschijnsel in meervoud*. Amsterdam: Thela Thesis.
- Gemert F. van (1991) Noord-Afrikaanse en Turkse homomoordenaars. *Justitiële Verkenningen* 17(1): 87-106).
- GGZ (2006) Cliënten in de ggz 2006. Amersfoort: GGZ Nederland.
- Graaf H. de, Meijer S., Poelman J. & Vanwesenbeeck I. (2005) *Seks onder je 25e*. Utrecht: Rutgers Nisso Groep / Soa Aids Nederland.
- Graaf H. de, Höing M., Zaagsma M. & Vanwesenbeeck I. (2007) *Tienerseks: vormen van instrumentele seks onder tieners*. Utrecht: Rutgers Nisso groep, WODC.
- Gurp L. van & Timman S. (eds.) (1998) *Kinderporno en kinderprostitutie in Nederland, de stand van zaken*. Utrecht: Child Right Worldwide en TransAct.
- Hendriks J. (2006) *Jeugdige zedendelinquenten: een studie naar subtypen en recidive*. Utrecht: Forum Educatief.
- Horn J.E. van, Bullens R.A.R., Doreleijers T.A.H. & Jäger M. (2001) *Aard en omvang seksueel misbruik en prostitutie minderjarige allochtone jongens, een verkennend onderzoek*. Amsterdam: Fora en Vrije Universiteit.
- Ijzendoorn M.H. van, Prinzie P., Euser E.M., Groeneveld M.G., Brilleslijper-Kater S.N., Noort-van der Linden A.M.T. van, Bakermans-Kranenburg M.J., Juffer F., Mesman J., Klein Velder-man M. & San Martin Beuk M. (2007) *Kindermishandeling in Nederland anno 2005: De Nationale Prevalentiestudie Mishandeling van kinderen en jeugdigen (NPM-2005)*. Leiden: Universiteit Leiden, Leiden Attachment Research Program, WODC.
- Jong D. J. de (2007) *Kapot moeilijk. Een etnografisch onderzoek naar opvallend delinquent groepsgedrag van 'Marokkaanse' jongens*. Amsterdam: Uitgeverij Aksant.
- Kamerstukken Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 30 300 VI, nr. 159H (Motie van het lid Arib c.s.).

- Kamerstukken Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 30 300 VI, nr. 163 (Verslag van een algemeen overleg).
- Kamerstukken Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, Aanhangsel, 1053 (vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden).
- Kleijer-Kool L. (2006) Marokkaanse ontkennende verdachten in het kinderstrafproces. *Proces* (3): 97-105.
- Kooistra O. (2006) *Jongens huilen niet, seksueel geweld tegen allochtone jongens*. Amsterdam: Amsterdams Centrum Buitenlanders.
- Korf D.J. (1995) *Dutch treat. Formal control and illicit drug use in the Netherlands*. Amsterdam: Thesis Publishers.
- Korf D.J., Nabben T. & Schreuders M. (1996) *Roemeense trekvogels: nieuwkomers in de jongensprostitutie*. Amsterdam: Thela-Thesis.
- Korf D.J., Deben L., Diemel S., Rensen P. & Riper H. (1999). Een sleutel voor de toekomst. Tel- en consumentenonderzoek onder daklozen in Amsterdam. Amsterdam: Thela Thesis.
- Korf D.J., Ginkel P. van & Wouters M. (2004). *Je ziet het ze niet aan. Zwerfjongeren in Flevoland*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Korf D.J., Vliet E. van, Knotter J. & Wouters, M. (2005) *Tippelen na de zone. Straatprostitutie en verborgen prostitutie in Amsterdam*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Lamers-Winkelmann F., Slot N.W., Bijl B. & Vijlbrief A.C. (2006) *Scholieren Over Mishandeling, resultaten van een landelijk onderzoek naar de omvang van kindermishandeling onder leerlingen van het voortgezet onderwijs*. Amsterdam: Vrije Universiteit en PI Research.
- Lampe A. (2002) The prevalence of childhood sexual abuse, physical abuse and emotional neglect in Europe. *Zeitschrift fur psychosomatische medizin und psychotherapie* 48: 370-380.
- Leuw E., Bijleveld C. & Daalder A. (2003) Seksuele delinquenten. *Tijdschrift voor Criminologie* 45(4):330-337.
- Leuw E, Bijl E.V. & Daalder A. (2004) *Pedoseksuele delinquentie. Een onderzoek naar prevalentie, toedracht en strafrechtelijke interventies*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.
- Loeber R. & Farrington D.P. (2004) Verschillende oorzaken van delinquentie tussen etnische en nationale groepen. *Tijdschrift voor Criminologie* 46(4):330-346.
- McMullen R. (1987) Youth prostitution: a balance of power. *Journal of*

Adolescence 10: 35-43.

Nabben T., Benschop A. & Korf D.J. (2005) *Antenne 2004. Trends in alcohol, tabak en drugs bij jonge Amsterdammers*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.

Nabben T., Benschop A. & Korf D.J. (2007) *Antenne 2006. Trends in alcohol, tabak en drugs bij jonge Amsterdammers*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.

Nadon S.M, Koverola C. & Schludermann E.H. (1998) Antecedents to Prostitution, Childhood Victimization. *Journal of Interpersonal Violence* 13(2): 206-221.

Pedersen W. & Hegna K. (2003) Children and adolescents who sell sex: a community study. *Social Science & Medicine* 56(1): 135-147.

Poel S. van der (1991) *In de Bisnis: professionele jongensprostitutie in Amsterdam*. Arnhem: Gouda Quint.

Qrius (2005) *Jongeren 2005. Het speelveld verandert*. Amsterdam: Qrius.

Repetur L., Meinster N., De Kinderen M. & Schakenraad M. (eds.) (2005) *Naar een effectieve en samenhangende aanpak van jeugdprostitutie*. Utrecht: Transact, Informatiepunt Jeugdprostitutie.

Seng M.J (1989) Child Sexual Abuse and Adolescent Prostitution: A Comparative Analysis. *Adolescence* 24(95): 665-675.

Silbert M.H. & Pines A.M. (1983) Early Sexual Exploitation as an Influence in Prostitution. *Social Work* 28(4): 285-289.

Svedin C.G. & Priebe G. (2007) Selling sex in a population-based study of high school seniors in Sweden: Demographic and psychosocial correlates. *Archives of sexual behaviour* 36(1): 21-32.

Transact (2005) *Factsheet jongensprostitutie: feiten en cijfers*. Utrecht: TransAct

Weijnen F. (2006) *De schaduw bedreigd, een explorerend onderzoek naar de effecten van toezicht op mannelijke prostitués in Amsterdam*. Enschede: Universiteit van Twente.

Widom C.S & Ames M.A. (1994) Criminal Consequences of Childhood Sexual Victimization. *Child Abuse and Neglect* 18: 303-318.

Wijk A.Ph. van (2005) *Juvenile sex offenders and non-sex offenders: a comparative study*. Wageningen: Ponsen & Looien.

Wittebrood K. (2004) Van delictmelding tot officiële aangifte: sprake van sociale ongelijkheid? *Tijdschrift voor Criminologie* 46(1): 56-71.

Wittebrood K. (2006) *Slachtoffers van criminaliteit: feiten en achtergronden*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.